

Začlenění problematiky v současných RVP ZV

INFORMAČNÍ A KOMUNIKAČNÍ TECHNOLOGIE

1. stupeň

Základy práce s počítačem – 1. a 2. období

- ▶ respektuje pravidla bezpečné práce s hardware a software a postupuje poučeně v případě jejich závady

Učivo

zásady bezpečnosti práce a prevence zdravotních rizik spojených s dlouhodobým využíváním výpočetní techniky

ČLOVĚK A JEHO SVĚT

1. stupeň

Místo, kde žijeme – 1. období

Očekávané výstupy

Žák

- ▶ vyznačí v jednoduchém plánu místo svého bydliště a školy, cestu na určené místo a rozliší možná nebezpečí v nejbližším okolí

Učivo

domov – orientace v místě bydliště

škola – prostředí školy, činnosti ve škole, okolí školy, bezpečná cesta do školy, riziková místa a situace

Místo, kde žijeme – 2. období

Očekávané výstupy

- ▶ určí světové strany v přírodě i podle mapy, orientuje se podle nich a řídí se podle zásad bezpečného pohybu a pobytu v přírodě

Učivo

Okolní krajina – působení lidí na krajinu, orientační body a linie

Evropa a svět – cestování

Lidé kolem nás – 2. období

- ▶ vyjádří na základě vlastních zkušeností základní vztahy mezi lidmi, vyvodí a dodržuje pravidla pro soužití ve škole, mezi chlapci a dívkami, v rodině, v obci (městě)
- ▶ rozpozná ve svém okolí jednání a chování, která se už tolerovat nemohou a která porušují základní lidská práva nebo demokratické principy

Učivo

soužití lidí – mezilidské vztahy, komunikace, principy demokracie, pomoc nemocným, sociálně slabým,

chování lidí – vlastnosti lidí, pravidla slušného chování - ohleduplnost, etické zásady, zvládání vlastní emocionality; rizikové situace; rizikové chování, předcházení konfliktům

Rozmanitost přírody – 2. období

- ▶ zhodnotí některé konkrétní činnosti člověka v přírodě a rozlišuje aktivity, které mohou prostředí i zdraví člověka podporovat nebo poškozovat
- ▶ stručně charakterizuje specifické přírodní jevy a z nich vyplývající rizika vzniku mimořádných událostí; v modelové situaci prokáže schopnost se účinně chránit

Učivo

ohleduplné chování k přírodě a ochrana přírody – odpovědnost lidí, ochrana a tvorba životního prostředí

rizika v přírodě – rizika spojená s ročními obdobími a sezónními činnostmi; mimořádné události způsobené přírodními vlivy a ochrana před nimi

Člověk a jeho zdraví – 1. období

- ▶ uplatňuje základní hygienické, režimové a jiné zdravotně preventivní návyky s využitím elementárních znalostí o lidském těle; projevuje vhodným chováním a činnostmi vztah ke zdraví
- ▶ rozezná nebezpečí různého charakteru, využívá bezpečná místa pro hru a trávení volného času; uplatňuje základní pravidla bezpečného chování účastníka silničního provozu, jedná tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných
- ▶ chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci, odmítne komunikaci, která je mu nepříjemná, v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i jiné, ovládá způsoby komunikace s operátory tísňových linek
- ▶ reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech

Člověk a jeho zdraví – 2. období

- ▶ využívá poznatků o lidském těle k vysvětlení základních funkcí jednotlivých orgánových soustav a podpoře vlastního zdravého způsobu života
- ▶ uplatňuje účelné způsoby chování v situacích ohrožujících zdraví a v modelových situacích simulujících mimořádné události
- ▶ předvede v modelových situacích osvojené jednoduché způsoby odmítání návykových látek
- ▶ uplatňuje základní dovednosti a návyky související s podporou zdraví a jeho preventivní ochranou
- ▶ rozpozná život ohrožující zranění; ošetří drobná poranění a zajistí lékařskou pomoc

Učivo

péče o zdraví – zdravý životní styl, denní režim, správná výživa, výběr a způsoby uchovávání potravin, vhodná skladba stravy, pitný režim; nemoci přenosné a nepřenositelné, ochrana před infekcemi přenosnými krví (hepatitida, HIV/AIDS), drobné úrazy a poranění, prevence nemocí a úrazů, první pomoc při drobných poraněních, osobní, intimní a duševní hygiena návykové látky a zdraví – návykové látky, hrací automaty a počítače, závislost, odmítání návykových látek, nebezpečí komunikace prostřednictvím elektronických médií osobní bezpečí, krizové situace – vhodná a nevhodná místa pro hru, bezpečné chování v rizikovém prostředí, označování nebezpečných látek; bezpečné chování v silničním provozu, dopravní značky; předcházení rizikovým situacím v dopravě a v dopravních prostředcích (bezpečnostní prvky), šikana, týrání, sexuální a jiné zneužívání, brutalita a jiné formy násilí v médiích,

mimořádné události a rizika ohrožení s nimi spojená – postup v případě ohrožení (varovný signál, evakuace, zkouška sirén); požáry (příčiny a prevence vzniku požárů, ochrana a evakuace při požáru); integrovaný záchranný systém

VÝCHOVA K OBČANSTVÍ

2. stupeň

Člověk ve společnosti

- ▶ rozlišuje projevy vlastenectví od projevů nacionalismu
- ▶ zdůvodní nepřijatelnost vandalského chování a aktivně proti němu vystupuje
- ▶ zhodnotí a na příkladech doloží význam vzájemné solidarity mezi lidmi, vyjádří své možnosti, jak může v případě potřeby pomáhat lidem v nouzi a jak pomoci v situacích ohrožení a obrany státu
- ▶ uplatňuje vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích, případné neshody či konflikty s druhými lidmi řeší nenásilným způsobem
- ▶ objasní potřebu tolerance ve společnosti, respektuje kulturní zvláštnosti i odlišné názory, zájmy, způsoby chování a myšlení lidí, zaujímá tolerantní postoje k menšinám
- ▶ rozpoznává netolerantní, rasistické, xenofobní a extremistické projevy v chování lidí a zaujímá aktivní postoj proti všem projevům lidské nesnášenlivosti

Učivo

naše škola – život ve škole, práva a povinnosti žáků, význam a činnost žákovské samosprávy, společná pravidla a normy

lidská setkání – přirozené a sociální rozdíly mezi lidmi, rovnost a nerovnost, rovné postavení mužů a žen; lidská solidarita, pomoc lidem v nouzi, potřební lidé ve společnosti

vztahy mezi lidmi – osobní a neosobní vztahy, mezilidská komunikace; konflikty v mezilidských vztazích, problémy lidské nesnášenlivosti

zásady lidského soužití – morálka a mravnost, svoboda a vzájemná závislost, pravidla chování

Člověk, stát a právo

- ▶ dodržuje právní ustanovení, která se na něj vztahují, a uvědomuje si rizika jejich porušování
- ▶ objasní význam právní úpravy důležitých vztahů – vlastnictví, pracovní poměr, manželství
- ▶ rozpozná protiprávní jednání, rozliší přestupek a trestný čin, uvede jejich příklady
- ▶ rozlišuje a porovnává úkoly orgánů právní ochrany občanů, uvede příklady jejich činnosti a spolupráce při postihování trestných činů

Učivo

lidská práva – základní lidská práva, práva dítěte, jejich ochrana; úprava lidských práv a práv dětí v dokumentech; poškozování lidských práv, šikana, diskriminace

protiprávní jednání – druhy a postihy protiprávního jednání včetně korupce, trestní postizitelnost; porušování předpisů v silničním provozu

právo v každodenním životě – význam právních vztahů; důležité právní vztahy a závazky z nich vyplývající

Mezinárodní vztahy, globální svět

- ▶ objasní souvislosti globálních a lokálních problémů, uvede příklady možných projevů a způsobů řešení globálních problémů na lokální úrovni – v obci, regionu

- ▶ uvede příklady mezinárodního terorismu a zaujme vlastní postoj ke způsobům jeho potírání, objasní roli ozbrojených sil ČR při zajišťování obrany státu a při řešení krizí nevojenského charakteru

Učivo

globalizace – projevy, klady a zápory; významné globální problémy, včetně válek a terorismu, možnosti jejich řešení

FYZIKA

2. stupeň

Energie

- ▶ zhodnotí výhody a nevýhody využívání různých energetických zdrojů z hlediska vlivu na životní prostředí

Učivo

obnovitelné a neobnovitelné zdroje energie, jaderná a atomová energie

Zvukové děje

- ▶ posoudí možnosti zmenšování vlivu nadměrného hluku na životní prostředí

CHEMIE

2. stupeň

Pozorování, pokus a bezpečnost práce

- ▶ pracuje bezpečně s vybranými dostupnými a běžně používanými látkami a hodnotí jejich rizikovost; posoudí nebezpečnost vybraných dostupných látek, se kterými zatím pracovat nesmí
- ▶ objasní nejefektivnější jednání v modelových příkladech havárie s únikem nebezpečných látek

Učivo

zásady bezpečné práce – ve školní pracovně (laboratoři) i v běžném životě
nebezpečné látky a přípravky – R-věty, S-věty, varovné značky a jejich význam
mimořádné události – havárie chemických provozů, úniky nebezpečných látek

Chemické reakce

- ▶ aplikuje poznatky o faktorech ovlivňujících průběh chemických reakcí v praxi a při předcházení jejich nebezpečnému průběhu

Učivo

faktory ovlivňující rychlost chemických reakcí – teplota, plošný obsah povrchu výchozích látek, katalýza

Chemie a společnost

- ▶ zhodnotí využívání prvotních a druhotných surovin z hlediska trvale udržitelného rozvoje na Zemi
- ▶ aplikuje znalosti o principech hašení požárů na řešení modelových situací z praxe

Učivo

hořlaviny – význam tříd nebezpečnosti

PŘÍRODOPIS

2. stupeň

Biologie živočichů

- ▶ zhodnotí význam živočichů v přírodě i pro člověka uplatňuje zásady bezpečného chování ve styku se živočichy

Učivo

projevy chování živočichů

Biologie člověka

- ▶ rozlišuje příčiny, případně příznaky běžných nemocí a uplatňuje zásady jejich prevence a léčby, objasní význam zdravého způsobu života
- ▶ aplikuje první pomoc při poranění a jiném poškození těla

Učivo

nemoci, úrazy a prevence – příčiny, příznaky, praktické zásady a postupy při léčení běžných nemocí; závažná poranění a život ohrožující stavy, epidemie

životní styl – pozitivní a negativní dopad prostředí a životního stylu na zdraví člověka

Neživá příroda

- ▶ uvede význam vlivu podnebí a počasí na rozvoj různých ekosystémů a charakterizuje mimořádné události způsobené výkyvy počasí a dalšími přírodními jevy, jejich doprovodné jevy a možné dopady i ochranu před nimi

Učivo

podnebí a počasí ve vztahu k životu - význam vody a teploty prostředí pro život, ochrana a využití přírodních zdrojů, význam jednotlivých vrstev ovzduší pro život, vlivy znečištěného ovzduší a klimatických změn na živé organismy a na člověka

mimořádné události způsobené přírodními vlivy – příčiny vzniku mimořádných událostí, přírodní světové katastrofy, nejčastější mimořádné přírodní události v ČR (povodně, větrné bouře, sněhové kalamity, laviny, náledí) a ochrana před nimi

Praktické poznávání přírody

- ▶ dodržuje základní pravidla bezpečnosti práce a chování při poznávání živé a neživé přírody

Učivo

praktické metody poznávání přírody

ZEMĚPIS

2. stupeň

Životní prostředí

- ▶ uvádí na vybraných příkladech závažné důsledky a rizika přírodních a společenských vlivů na životní prostředí

Učivo

vztah příroda a společnost – trvale udržitelný život a rozvoj, principy a zásady ochrany přírody a životního prostředí, chráněná území přírody, globální ekologické a environmentální problémy lidstva

Terénní geografická výuka, praxe a aplikace

- ▶ uplatňuje v praxi zásady bezpečného pohybu a pobytu v krajině, uplatňuje v modelových situacích zásady bezpečného chování a jednání při mimořádných událostech

Učivo

ochrana člověka při ohrožení zdraví a života – živelní pohromy; opatření, chování a jednání při nebezpečí živelních pohrom v modelových situacích

VÝCHOVA KE ZDRAVÍ

2. stupeň

K dané problematice se prakticky vztahují všechny očekávané výstupy a učivo daného vzdělávacího oboru (viz RVP ZV s. 76 až 78).

TĚLESNÁ VÝCHOVA

1. stupeň – 2. období

Činnosti ovlivňující zdraví

- ▶ uplatňuje pravidla hygieny a bezpečného chování v běžném sportovním prostředí; adekvátně reaguje v situaci úrazu spolužáka

Učivo

bezpečnost při pohybových činnostech – organizace a bezpečnost cvičebního prostoru, bezpečnost v šatnách a umyvárnách, bezpečná příprava a ukládání náradí, náčiní a pomůcek, první pomoc v podmínkách TV

Činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností

Učivo

turistika a pobyt v přírodě – přesun do terénu a chování v dopravních prostředcích při přesunu, ochrana přírody; přežití v přírodě, orientace, ukrytí, nouzový přístřešek, zajištění vody, potravy, tepla

plavání – (*základní plavecká výuka*) ... prvky sebezáchrany a dopomoci tonoucímu

2. stupeň

Činnosti ovlivňující zdraví

- ▶ odmítá drogy a jiné škodliviny jako neslučitelné se sportovní etikou a zdravím; upraví pohybovou aktivitu vzhledem k údajům o znečištění ovzduší

Učivo

hygiena a bezpečnost při pohybových činnostech – v nestandardním prostředí, první pomoc při TV a sportu v různém prostředí a klimatických podmínkách, improvizované ošetření poranění a odsun raněného

Činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností

- ▶ uplatňuje vhodné a bezpečné chování i v méně známém prostředí sportovišť, přírody, silničního provozu; předvídá možná nebezpečí úrazu a přizpůsobí jim svou činnost

Učivo

turistika a pobyt v přírodě – přesun do terénu a uplatňování pravidel bezpečnosti silničního provozu v roli chodce a cyklisty, táboření, ochrana přírody, dokumentace z turistické akce
plavání – dovednosti záchranného a branného plavání, prvky zdravotního plavání a plavecký sportů

lyžování, snowboarding, bruslení – bezpečnost pohybu v zimní horské krajině, jízda na vleku

ČLOVĚK A SVĚT PRÁCE

1. stupeň – 2. období

Práce s drobným materiálem

- ▶ udržuje pořádek na pracovním místě a dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazu

Učivo

jednoduché pracovní operace a postupy, organizace práce

Konstrukční činnosti

- ▶ dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu

Pěstitelské práce

- ▶ dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu

Příprava pokrmů

- ▶ udržuje pořádek a čistotu pracovních ploch, dodržuje základy hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc i při úrazu v kuchyni

2. stupeň

Práce s technickými materiály

- ▶ dodržuje obecné zásady bezpečnosti a hygieny při práci i zásady bezpečnosti a ochrany při práci s nástroji a nářadím; poskytne první pomoc při úrazu

Design a konstruování

- ▶ dodržuje zásady bezpečnosti a hygieny práce a bezpečnostní předpisy; poskytne první pomoc při úrazu

Pěstitelské práce, chovatelství

- ▶ dodržuje technologickou kázeň, zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu, včetně úrazu způsobeného zvířaty

Provoz a údržba domácnosti

- ▶ dodržuje základní hygienická a bezpečnostní pravidla a předpisy a poskytne první pomoc při úrazu, včetně úrazu elektrickým proudem

Příprava pokrmů

- ▶ dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazech v kuchyni

Práce s laboratorní technikou

- ▶ poskytne první pomoc při úrazu v laboratoři

Využití digitálních technologií

- ▶ dodržuje základní hygienická a bezpečnostní pravidla a předpisy při práci s digitální technikou a poskytne první pomoc při úrazu